Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова
Факультет морського права
Кафедра морського та господарського права

Код РНПД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з НПР
_____ Слободян С. О.
«____» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

PROGRAM OF DISCIPLINE
ENVIRONMENTAL LAW

рівень вищої освіти _____ Бакалавр _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни _____ Вибіркова _____
обов'язкова / вибіркова

мова викладання _____ Українська _____
українська / англійська

Миколаїв – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Екологічне право»** є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 101 Екологія, освітньої програми Екологія та охорона навколишнього середовища.
« 01 » грудня, 2020 року – 23 с.

Розробник: **Сікорський Олександр Петрович,** доцент кафедри Морського та господарського права, доцент, кандидат юридичних наук.

Проєкт робочої навчальної дисципліни **«Екологічне право»** розглянуто на засіданні кафедри Морського та господарського права.
Протокол № 4 від « 23 » 11 2021 року.

Завідувач кафедри – Ломжець Ю. В., доцент, к. політ, н.

Проєкт робочої навчальної дисципліни **«Екологічне право»** розглянуто Науково методичною комісією факультету Морського права.
Протокол № 5 від « 22 » грудня 2021 року.

Голова – Дубинський О. Ю., доктор юридичних наук, професор _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни **«Екологічне право»** погоджено навчальним відділом НУК імені адмірала Макарова

Голова відділу – Лабарткава А. В.

Проєкт робочої навчальної дисципліни **«Екологічне право»** розглянуто Науков методичною радою НУК ім. адмірала Макарова.

Протокол № 9 від « 22 »грудня 2021 року.

Голова НМР НУК – професор Трушляков Є.І.

ЗМІСТ

Вступ.....4
1. Опис навчальної дисципліни.....5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....6
4. Очікувані результати навчання.....6
5. Програма навчальної дисципліни.....6
6. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування.....10
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....10
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....14
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліною.....15
10. Рекомендовані джерела інформації.....15

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна **«Екологічне право»** являється невід'ємним складником формування професійної компетентності й важливою передумовою академічної та професійної мобільності студентів, які здобувають ступінь вищої освіти «Бакалавр».

Предметом вивчення навчальної дисципліни **Екологічне право** є система знань про суспільні відносини, що виникають в процесі використання, користування та охорони природних ресурсів на основі положень екологічного законодавства України.

Навчальна програма дисципліни **«Екологічне право»** передбачає вивчення студентами: ключових екологічних прав і обов'язків громадян України, положень основних нормативно-правових актів щодо використання, охорони та відтворення природних ресурсів, юридичної відповідальності за екологічні правопорушення, а також формування у слухачів навиків застосування екологічного законодавства України на практиці та вироблення нового якісного стану екологічного мислення й еколого-правової свідомості.

Ключові слова: екологічні права, екологічні обов'язки, екологічні гарантії, природні ресурси, екологічне управління, екологічні правопорушення.

Abstract

The discipline «Environmental Law» is an integral part of the formation of professional competence and an important prerequisite for academic and professional mobility of students pursuing a bachelor's degree.

The subject of study of the discipline Environmental Law is a system of knowledge about social relations that arise in the process of use, utilization and protection of natural resources on the basis of the provisions of environmental legislation of Ukraine.

The curriculum of the discipline «Environmental Law» provides students with the study of: key environmental rights and responsibilities of citizens of Ukraine, the provisions of basic regulations on the use, protection and reproduction of natural resources, legal liability for environmental offenses, as well as students' skills in environmental legislation of Ukraine in practice and the development of a new qualitative state of ecological thinking and ecological and legal consciousness.

Keywords: environmental rights, environmental responsibilities, environmental guarantees, natural resources, environmental management, environmental offenses.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання / заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3.</td><td rowspan="3">Галузь знань
10 Природничі науки
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Вибіркова – 1*</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2" rowspan="2">Рік підготовки: 1-й</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Електронний адрес РПНД на сайті Університету –

Індивідуальне науково-дослідне завдання _____

Загальна кількість годин – 90</td><td rowspan="4">Спеціальність
101 Екологія
(код та найменування)

Освітня програма «Екологія та охорона навколишнього природного середовища»
(найменування)</td><td colspan="2">Семестр: І-й</td></tr>
<tr><td>Лекцій (денна)</td><td>Лекцій (заочна)</td></tr>
<tr><td>15–год.</td><td>4–год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські (денна)</td><td>Практичні, семінарські (заочна)</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних –;

самостійної роботи студента –;</td><td rowspan="5">Освітній рівень: перший(бакалаврський)</td><td>15–год.</td><td>4–год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота (денна)</td><td>Самостійна робота (заочна)</td></tr>
<tr><td>60–год.</td><td>82–год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: –</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
-й семестр – Залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
Поточний – комбінований.
Підсумковий – усний.</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни **«Екологічне право»** надає студентам студентів, які здобувають ступінь вищої освіти «Бакалавр» можливість ознайомитися з правовими інститутами екологічного права, засвоїти правові категорії, передбачених екологічним законодавством України, вивчити основні засади використання, охорони і відтворення природних ресурсів в Україні та підстави настання юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.

В результаті вивчення курсу студенти можуть набути: здатність працювати в команді, здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського суспільства та необхідність його сталого розвитку та засвоїти знання сучасних досягнень національного та міжнародно-екологічного законодавства.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов до вивчення навчальної дисципліни **«Екологічне право»** немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни **«Екологічне право»** передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

- Вирішувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.
- Уміти формувати ефективні комунікативні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.
- Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.
- Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.
- Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль № 1: *Загальні положення екологічного права.*

Тема № 1: Загальна характеристика екологічного права України. Екологічні права та обов'язки громадян. Право власності на природні ресурси. Основна література: [6, 61, с. 9-85].

Тема № 2: Загальні положення публічного управління природокористуванням (екологічне управління) і охорони навколишнього природного середовища. Основна література: [61, с. 86-115].

Тема № 3: Екологічна безпека. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства. Основна література: [6, с. 331-360; 9-16, 54].

Змістовий модуль № 2: *Особлива частина екологічного права. Природоресурсне право.*

Тема № 4: Правове регулювання використання та охорони земель. Основна література: [12; 61, с. 115-120].

Тема № 5: Правове регулювання використання та охорони вод. Основна література: [13; 61, с. 131-136].

Тема № 6: Правове регулювання охорони і використання надр. Основна література: [14; 61, с. 137-141].

Змістовий модуль № 3: *Особлива частина екологічного права. Природоресурсне право.*

Тема № 7: Правове регулювання охорони і використання атмосферного повітря. Право регулювання використання і охорони лісів. Основна література: [6; 11; 15; 43; 61, с. 115-119].

Тема № 8: Правове регулювання використання і охорони рослинного та тваринного світу. Основна література: [47-53; 61, с. 126-130, 142-146].

Тематичний план навчальної дисципліни – І-й семестр:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	Пр.з	С.р.		Л	Пр.з	С.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1.								
Змістовий модуль № 1: Загальні положення екологічного права.								
Тема № 1: Загальна характеристика екологічного права України. Екологічні права та обов'язки громадян. Право власності на природні ресурси.	**9**	**2**	**2**	**5**	**10**	**1**	**1**	**8**
Тема № 2: Загальні положення публічного управління природокористуванням (екологічне управління) і охорони навколишнього природного середовища.	**9**	**2**	**2**	**5**	**10**			**10**
Тема № 3: Екологічна безпека. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства.	**12**	**1**	**1**	**10**	**10**			**10**
Разом за змістовим модулем № 1.	**30**	**5**	**5**	**20**	**30**	**1**	**1**	**28**
Змістовий модуль № 2: Особлива частина екологічного права. Природоресурсне право.								
Тема № 4: Правове регулювання використання та охорони земель.	**11**	**2**	**2**	**7**	**13**	**2**	**1**	**10**
Тема № 5: Правове регулювання використання та охорони вод.	**10**	**2**	**2**	**6**	**9**			**9**
Тема № 6: Правове регулювання використання та охорони надр.	**9**	**2**	**2**	**5**	**8**			**8**
Разом за змістовим модулем № 2.	**30**	**6**	**6**	**18**	**30**	**2**	**1**	**27**
Змістовий модуль № 3: Особлива частина екологічного права. Природоресурсне право								
Тема № 7: Правове регулювання охорони і використання атмосферного повітря. Правове регулювання використання і охорони лісів.	**15**	**2**	**2**	**11**	**16**	**1**	**1**	**14**
Тема № 8: Правове регулювання використання і охорони рослинного та тваринного світу.	**15**	**2**	**2**	**11**	**14**	**1**	**1**	**12**
Разом за змістовим модулем № 3.	**30**	**4**	**4**	**22**	**30**	**2**	**2**	**26**
Усього за Модулем 1:	**90**	**15**	**15**	**60**	**90**	**4**	**4**	**82**

Теми семінарських занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	**Тема № 1**: Загальна характеристика екологічного права України. Екологічні права та обов'язки громадян. Право власності на природні ресурси.	**2**	**1**
2	**Тема № 2:** Загальні положення публічного управління природокористуванням (екологічне управління) і охорони навколишнього природного середовища.	**2**	
3	**Тема № 3**: Екологічна безпека. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства.	**1**	
4	**Тема № 4**: Правове регулювання використання та охорони земель.	**2**	**1**
5	**Тема № 5:** Правове регулювання використання та охорони вод.	**2**	
6	**Тема № 6:** Правове регулювання охорони і використання надр.	**2**	
7	**Тема № 7:** Правове регулювання охорони і використання атмосферного повітря. Право регулювання використання і охорони лісів.	**2**	**1**
8	**Тема № 8:** Правове регулювання використання і охорони рослинного та тваринного світу.	**2**	**1**
	Разом	**15**	**4**

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – **1 година на 1 лекцію;**
- підготовка до практичних занять – **1 години на 1 заняття;**
- написання МКР – **10 годин на 1 роботу;**
- підготовка до заліку – **15-30 год. на залік**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій.	**7,5**	**2**
2	Підготовка до практичних занять.	**7,5**	**2**
3	Виконання МКР.	**30**	**–**
4	Виконання КР	**–**	**58**
5	Підготовка до заліку.	**15**	**20**
	Разом	**60**	**82**

6. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

У процесі вивчення навчальної дисципліни **«Екологічне право»** використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне (усне) опитування, метою якого є поглиблене відпрацювання та закріплення студентами основних теоретичних знань;
- написання МКР;
- підсумкова атестація;
- залік;
- виконання завдань, винесених на самостійне вивчення.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання навчальної дисципліни **«Екологічне право»** передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль проводиться на семінарському (практичному) занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання модульних контрольних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Підсумковий контроль проводиться шляхом складання студентами в І-му семестрі заліку з дисципліни **«Екологічне право»**. При цьому, студент який отримав 60 балів під час поточного контролю, за його бажанням може бути звільнений від заліку і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку, де студент може набрати до 40 балів. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. Так, під час поточного контролю студент може набрати до 60 балів шляхом отримання проміжних оцінок. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (відповіді на семінарських заняттях, виконання МКР). Питома вага заліку в загальній системі оцінок – **40 балів.**

Право здавати залік надається студенту, якій з урахуванням максимальних балів поточного контролю набирає не менше **60 балів**. Якщо студент набрав меншу кількість балів, то добрати необхідну кількість балів студент може за рахунок виконання індивідуальних завдань та поточного тестування або відпрацювання пропущених занять з відповідних тем курсу.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання на семінарських заняттях

Відповіді на семінарах (бали)	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
1–1,5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
1–0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0,5–0,25	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0,25–0,1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.

Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт (далі – МКР)

В процесі викладання навчальної дисципліни **«Екологічне право»** передбачено проведення трьох контрольних заходів, на яких студенти пишуть 3 МКР, де кожна оцінюється до 10 балів.

В свою чергу, кожна МКР складатися із: тестових завдань, теоретичних понять та теоретичних запитань та/або задачі.

Кожне тестове завдання складається з 14 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 0,5 балів (разом 7 балів за всі правильні відповіді). За невірну відповідь бали не нараховуються.

В МКР дається 4 визначення. За правильне визначення поняття нараховується 0,5 бала, за неправильне – бали не нараховуються. Так, за написання 4-ох правильних понять можна отримати 2 бали.

В МКР дається одне теоретичне питання або задача.

За відповідь на теоретичне питання та/або розв'язання задачі завдання студент може отримати до 6 балів.

Відповідь на теоретичне питання або розв'язання задачі (бали)	Критерії оцінювання
6	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
4	Відповідь частково правильна, містить декілька неточностей і недостатньо обґрунтована.
3	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
до 1	Відповідь взагалі не вірна та не обґрунтована.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Розрахунок балів за написання МКР

Вид завдання	Максимальна кількість балів
Тести	14х0,5 балу = 7 балів
Визначення поняття	4х0,5 бал = 2 бала
Теоретичне питання або розв'язання задачі чи виконання завдання	1х6 бал = 6 балів
Всього	**15**

Розподіл балів, які отримують студенти під час МКР:

Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 3		Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	**45**
15			**15**			**15**		

Т1, Т2, Т3, Т4, Т5, Т6, Т7, Т8 – відповідні теми змістовних модулів.

Критерії оцінювання виконання КР

Виконання студентами заочної форми навчання контрольної роботи (далі – КР) оцінюється до 56 балів і являється їх допуском до заліку.

Контрольна робота складається із п'яти типів індивідуальних завдань:

1. **Складання термінологічного словнику з дисципліни «Екологічне право»**. Словник повинен містити мінімум 12 основних понять. За правильне визначення поняття нараховується 0,5 бала, за неправильне – бали не нараховуються. Так, за написання 12-ти правильних понять можна отримати 6 балів.
2. **Виконання тестових завдань.** Кожне тестове завдання складається з 20 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 0,4 балів (разом 8 балів за всі правильні відповіді). За невірну відповідь бали не нараховуються.
3. **Відповідь на 3 теоретичні питання.** Теоретичне питання виконується письмово, в обсязі, необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на статті нормативно-правових актів, які використовувалися. За кожну правильну відповідь на теоретичне питання нараховується до 6 балів.

Відповідь на теоретичне питання (бали)	Критерії оцінювання
9	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
6-7	Відповідь частково правильна, містить декілька неточностей і недостатньо обґрунтована.
4-5	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
2-3	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
до 1	Відповідь взагалі не вірна та не обґрунтована.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Так, кожну правильну відповідь на теоретичне питання, в цілому, можн отримати 18 балів.

4. Рішення задачі. Рішення задачі виконується письмово, в обсяз необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на відповідні стат нормативно-правових актів, які використовувалися. За правильне рішення зада нараховується до 9 балів.

Рішення задачі (бали)	Критерії оцінювання
9	Рішення правильне, повне, логічне, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
8	Рішення в цілому правильне, достатньо повне, логічне, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
6-7	Рішення частково правильне, містить неточності і недостатньо обґрунтоване.
4-5	Рішення має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
2-3	Рішення містить значну кількість суттєвих помилок.
до 1	Рішення взагалі не вірне та не обґрунтоване.
0	Студент взагалі не розуміє задачу.

5. Написання та захист реферату (реферат виконується і здається разом КР). За написання і захист реферату нараховується до 15 балів.

Критерії оцінювання написання та захисту рефератів

Критерії оцінювання	Бали
Оформлення реферату (титульний лист, план, література та ін.).	1
Структурованість роботи (наявність чіткого, послідовного, логічного плану структури).	1
Чітке визначення **актуальності теми**, що висвітлюються у рефераті.	1
Змістовність основного тексту (широта і повнота висвітлення теми реферату в пунктах плану: питання, яке в ньому розглядається, викладене послідовно, логічно; текст повинен бути інформативним, об8єктивно передавати інформацію, відрізнятися повнотою викладу, а також коректно оцінювати матеріал, що міститься в першоджерелі).	5 Виконання від 90 % - 100% вимог – 5 балів Виконання 70% - 89% вимог - 4 бали Виконання 55% - 69% вимог - 3 бали Виконання 30% - 54% вимог - 2 бали Виконання менше 30% вимог - 1 бал
Бібліографія роботи (список використаної наукової літератури повинен містити мінімум 6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії).	1
Наявність емпіричної частини (висновки гуртуються на результатах проведеного дослідження, викладені з чітким формулюванням авторської позиції)	2 Виконання від 50 % - 100% вимог – 2 бали Виконання менше 50% вимог - 1 бал
Захист реферату (вміння стисло, логічно і повно доповісти про результати дослідження).	4 Виконання від 80 % - 100% вимог – 4 бали Виконання 65% - 79% вимог - 3 балів Виконання 50% - 64% вимог - 2 балів

	Виконання 30% - 49% вимог - 1 бал
Усього	**15**

Критерії оцінювання результатів за виконання інших завдань

Вид завдання	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Участь (відповіді) на семінарських заняттях	7,5х2 бал = 15 балів	2х2 бал = 4 бала
Виконання КР	–	1х56 балів = 56 балів
Поточний модульний контроль (виконання МКР)	3х15 балів = 45 балів	–
Всього	**60**	**60**

Критерії оцінювання заліку

Під час складання заліку студенти відповідають на заліковий білет, який вони вибрали власноруч.

Кожен заліковий білет містить три контрольні питання. Відповідь на кожне питання залікового білету оцінюється до 13,3 балів. Тобто після складання заліку студент може отримати до 40 балів, які додаються до суми балів, отриманої під час поточний контролю відповідного семестру.

Критерії відповіді на одне питання залікового білету

Відповідь на питання (бали)	**Критерії оцінювання**
12–13.3	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
9–11	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
6-8	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
3-5	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок та не обґрунтована
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

8. Критерії оцінювання результатів навчання І семестр

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т 1-3	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**5**	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**1**
		Виконання МКР № 1	**15**		
ЗМ 2	Т 4–6	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**6**	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**1**
		Виконання МКР № 2	**15**		

ЗМ 3	Т 7-8	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	4	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	2
		Виконання МКР № 3	15	Виконання КР	56
Підсумковий контроль		Залік	40		40
Сума			100		100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

1. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Екологічне право» для здобувачів вищої освіти.
2. Наповненість групи «Екологічне право» в месенджері «Viber», «Telegram» для дистанційного навчання електронним варіантом ЗК України, ВК України, ЛК України, КзПН України, КК України, КУпАП України, лекціями та навчальними посібниками з екологічного права.
3. Наочні засоби: офіційний веб-сайт Верховної Ради України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Державної екологічної інспекції України, Державного агентства України з управління зоною відчуження, Державної служби геології та надр України, Державного агентства водних ресурсів України, Державного агентства лісових ресурсів України, Державного агентства рибного господарства України, а також слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.

10. Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові акти:

1. Всесвітня Хартія природи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_453
2. Віденська Конвенція про охорону озонового шару // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_088
3. Міжнародна Конвенція про зміну клімату // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_044
4. Міжнародна Конвенція про охорону біологічного різноманіття // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_030
5. Міжнародна Конвенція про ядерну безпеку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_023
6. Конституція України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.
7. Кодекс цивільного захисту населення // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17
8. Цивільний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15

9. Кодекс України про адміністративні правопорушення // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10 та http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80732-10

10. Кримінальний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14

11. Лісовий кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3852-12

12. Земельний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2768-14

13. Водний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80

14. Кодекс України про надра // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80

15. Про ратифікацію паризької угоди // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1469-19/paran2#n2

16. Про охорону навколишнього природного середовища // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1264-12

17. Про правовий режим територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/791%D0%B0-12

18. Про природно-заповідний фонд України // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-12

19. Про оцінку впливу на довкілля // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2059-19

20. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4004-12

21. Про безпечність та якість харчових продуктів // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80

22. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1103-16

23. Про поводження з радіоактивними відходами // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/255/95-%D0%B2%D1%80

24. Про відходи // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80

25. Про землеустрій // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/858-15

26. Про оренду землі // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/161-14

27. Про державну експертизу землевпорядної документації // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1808-15

28. Про охорону земель // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/962-15

29. Про меліорацію земель // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1389-14

30. Про Державний земельний кадастр // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3613-17

31. Про оцінку земель // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1378-15

32. Про ліцензування певних видів господарської діяльності // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19

33. Про питну воду та питне водопостачання // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2918-14

34. Про загальнодержавну програму розвитку водного господарства // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2988-14

35. Про затвердження Порядку погодження та видачі дозволів на спеціальне водокористування // Постанова КМУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/321-2002-%D0%BF

36. Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами // Постанова КМУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/465-99-%D0%BF

37. Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується // Постанова КМУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1100-96-%D0%BF

38. Про нафту і газ // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2665-14

39. Гірничий закон України // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1127-14

40. Про державну геологічну службу України // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1216-14

41. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/637/97-%D0%B2%D1%80

42. Про видобування і переробку уранових руд // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/645/97-%D0%B2%D1%80

43. Про охорону атмосферного повітря // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-12

44. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2860-15

45. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів // постанова КМУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF

46. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів // постанова КМУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/761-2007-%D0%BF

47. Про рослинний світ // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/591-14

48. Про карантин рослин // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3348-12

49. Про тваринний світ // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2894-14

50. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/486-15

51. Про Червону книгу України // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3055-14

52. Про мисливське господарство і полювання // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1478-14

53. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3677-17

54. Про зону надзвичайної екологічної ситуації // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1908-14

55. Про курорти // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2026-14

56. Про екологічний аудит // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1862-15

57. Про захист конституційних прав громадян на землю // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2375-15

58. Про виключну (морську) економічну зону України // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/162/95-%D0%B2%D1%80

59. Про екологічну мережу України // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1864-15

60. Про ветеринарну медицину // закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/2498-12

Базова:

61. Екологічне право України : навчальний посібник / за ред. проф. І.І. Каракаша, д.ю.н. Т.Є. Харитонової, к.ю.н. А.І. Черемнової; вид. 1-е. Одеса : Гельветика, 2018. 408 с. ISBN 978-966-916-565-7

62. Академічний курс «Екологічне право України» : підручник ; за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. - К. : ТОВ «Вид-во «Юрид. думка», 2008. - 720 с. «

63. Андрейцев В.І. Екологічне і земельне право України: Практикум для студ. юрид. вузів і фак. / В.І. Андрейцев. - К. : Юрінком Інтер, 1998. - 271 с.

64. Балюк Г.І. Досвід правового регулювання відносин щодо охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічних прав громадян на рівні Європейського Союзу та його значення для адаптації законодавства України / Г.І. Балюк // Міністерство юстиції України; Бюлетень Міністерства юстиції України. - К., 2007. - № 5. - С. 77-98.

65. Балюк Г.І. Екологічне право України: Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частини) : навч. посібник / Г.І. Балюк. - К. : Юрінком Інтер, 2006 . - 192 с.

66. Балюк Г. І. Міжнародно-правові засади співробітництва України у сфері нерозповсюдження ядерної зброї / Г.І. Балюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2001. - Вип. 41. - С. 23-27.

67. Бевзенко Б.М. Природно-заповідний фонд України як об'єкт державного управління / Б.М. Бевзенко // Держава і право : збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки.- К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - 2003. - Вип. 19. - С. 276-281.

68. Бобкова АГ. Правове забезпечення рекреаційної діяльності : автореф. дис. ... д-раюрид. наук. ... 12.00.04; 12.00.06. - К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2001. - 19 с.

69. Бобкова АГ. Рекреационное право : учеб. пособие / А.Г. Бобкова. - Донецк : ДонНУ, 2000. - 249 с.

70. Боголюбов С.А. Экологическое право : учебник для вузов. - М. : НОРМА (Издательская группа НОРМА - ИНФРА), 2000. - 448 с.

71. Бондар Л.О. Екологічне право України : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.О. Бондар, В.В. Курзова. -2-ге вид., доп. і перероб. - Х. : Вид-во «Бурун книга», 2008. - 368 с.

72. Борейко В.П. Прорыв в экологическую этику / В.П. Борейко. - К. : Киевский эколого-культурный центр, 2003.

73. Бринчук М.М. Экологическое право (Право окружающей среды) / М.М. Бринчук. - М. : Юристъ, 2003. - 670 с.

74. Вакула М.А. Новый Водный кодекс: проблемы и пробелы / М.А. Вакула // Экологическое право. - 2006. - № 4. - С. 24-25.

75. Воронцова А.А. Экологические права граждан в международных документах о правах человека и гражданина / А.А. Воронцова // Экологическое право. - 2005. - № 1. - С. 96-99.

76. Габитов Р.Х. Воздухоохранное право: ключевые понятия / Р.Х. Габитов // Экологическое право. - 2004. - № 5. - С. 9-11.

77. Гетьман А.П. Вступ до теорії еколого-процесуального права України : навч. посібник / А.П. Гетьман. - Х. : Основа, 1998. - 208 с.

78. Гетьман А.П. Проблеми кодифікації законодавства про рослинний світ: деякі міркування (коментар до Закону України «Про рослинний світ») / А.П. Гетьман // Вісник Академії правових наук України. - 1999. - № 3. - С. 103-109.

79. Гордєєв В. Правові питання використання малих річок / В. Гордєєв // Право України. - 1994. - № 1-2. - С. 31-33.

80. Григор'єва Т.В. Правові засади використання, охорони та відтворення водних живих ресурсів : монографія / Т.В. Григор'єва. -Х. : Право, 2011. - 176 с.

81. ДмитренкоІ.А. Екологічне право України : підручник/ І.А. Дмитренко ; Мін-во внутрішніх справ України. - К. : Юрінком, 2001. - 352 с.

82. Дубовик О.Л. Экологическое право : учеб. / О.Л. Дубовик. - 2-е изд. перераб. и доп. - М. : ТК Велби, Изд-во «Проспект», 2006. - 688 с.

83. Дубовик О.Л. Экологическое право : учебник / О.Л. Дубовик, Л. Кремер, Г. Люббе-Вольф ; отв. ред. О.Л. Дубовик. - М. : Изд-во «Эксмо», 2005. - 768 с.

84. Екологічне право України. Академічний курс : підручник / Г.І. Балюк, М.В. Краснова, Ю.С. Шемшученко та ін. ; за ред. Ю.С. Шемшученка. - К. : Юридична думка, 2008. - 856 с.

85. Екологічне право України в запитаннях та відповідях : навчальний посібник / Гетьман А.П., Шульга М.В., Анісімова Г.В., Соколова А.К. - Х. : ТОВ «Одіссей», 2008. - 480 с.

86. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. ; за заг. ред. О. М. Шуміла. - Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2010. - 292 с.

87. Екологічне право України : підручник для студентів юрид вищ. навч. закладів / В.К. Попов, А.П. Гетьман, С.В. Разметаєв та ін. ; за ред. В.К. Попова, А.П. Гетьмана. - Х. : Право, 2007. - 485 с.

88. Екологічне право: Особлива частина : підруч. для студ. юрид. вузів і фак. : Повний акад. курс / В.І. Андрейцев, Г.І. Балюк, М.В. Краснова та ін. ; за ред. акад. АПрН В.І. Андрейцева. - К. : Істина, 2001 - 544 с.

89. Калиниченко Т.Г. Договоры в водных отношениях / Т.Г. Калиниченко // Экологическое право. - 2006. - № 1. - С. 16-20.

90. Кірін Р.С. Поняття надр: еколого-правові аспекти / Р.С. Кірін // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2001. - Вип. 44. - С. 47-54.

91. Клемин А.В. Европейское право и Германия: баланс национального и наднационального. Европейское Сообщество, Германия, право: национальный консерватизм, коалиции и единство / А.В. Клемин. - Казань : Изд-во Казане. ун-та, 2004. - 588 с.

92. Кобецька Н.Р. Екологічне право України : навч. посібник / Н.Р. Кобецька. - К. : Юрінком Інтер, 2007. - 352 с.

93. Коваленко Т.О. Розвиток законодавства України про біобезпеку / Т.О. Коваленко // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2004. - № 10 (36). - С. 43-55.

94. Ковтун О.М. Правові аспекти охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / О.М. Ковтун. - К., 2008. - 16 с.

95. Колодкин А.Л. Мировой океан. Международно-правовой режим. Основные проблемы / А.Л. Колодкин, В.Н. Гуцуляк, Ю.В. Боброва. - М. : Статут, 2007. - 637 с.

96. Коморний О. Правова природа угод про розподіл продукції / О. Коморний // Право України. - 2002. - № 4. - С. 43-46.

97. Копылов М.Н. К вопросу об эффективности норм «мягкого» международного экологического права / М.Н. Копылов // Экологическое право. - 2006. - № 6. - С. 30-33.

98. Костицький В.В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного

середовища в Україні) / В.В. Костицький. - К. : Український інформаційно-правовий центр, 2001. - 390 с.

99. Костицький В.В. Лісове право України : навч. посіб. / В.В. Костицький ; Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. - К. : ЗАТ «НГЧЛАВА», 1999. - 164 с.

100. Кравченко С. Східна Європа: застосування екологічного права громадянами / С. Кравченко // Вісник екологічної адвокатури. -2003. - № 23. - С. 5-13.

101. Кравченко С.М. Актуальні проблеми міжнародного права навколишнього середовища : підручник / С. М. Кравченко, А.О. Андрусевич, Е.Дж. Бонайн ; за заг. ред. проф. СМ. Кравченко. - Львів : ЛНУ, 2002. - 336 с.

102. Крассов О.И. Экологическое право : учебник / О.И. Крассов. - М. : Дело, 2001. - 768 с.

103. Кремер Л. Экологическое право Европейского Союза / Л. Кре-мер, Г. Винтер. - М. : Издательский Дом «Городец», 2007. - 144 с.

104. Круглое В.В. Законодательство Европейского Сообщества в сфере охраны окружающей среды в промышленности / В.В. Круглов // Экологическое право. - 2005. - № 2. - С. 42-46.

105. Кузнецова Н.В. Экологическое право : учебное пособие / Н.В. Кузнецова. - М. : Юриспруденция, 2000. - 168 с.

106. Мікієвич М.М. Європейське право навколишнього середовища: навчальний посібник / М.М. Мікієвич, НІ. Андрусевич, Т.О. Будякова. - Львів : Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, Благодійний фонд «ЕКОПРАВО-ЛЬВІВ», 2004. - 256 с.

107. Науково-практичний коментар Водного кодексу України ; за заг. ред. Н.Р. Кобецької. - К. : Юрінком Інтер, 2010. - 360 с.

108. Науково-практичний коментар Закону України «Про охорону атмосферного повітря» ; за ред. Г.І. Балюк ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К. : Юрінком Інтер, 2011. - 328 с.

109. Науково-практичний коментар Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», прийнятого 25.06.1991 р. № 1264-XII зі змінами і доповненнями, станом на 09.02.2006 / за заг. ред. О.М. Шуміла. - Х. : Фактор, 2006. - 592 с.

110. Науково-практичний коментар Лісового кодексу України / авт. кол.: Г.І. Балюк, А.П. Гетьман, Т.Г. Ковальчук та ін. ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К : Юрінком Інтер, 2010. - 368 с.

111. Олійник О. Правове регулювання охорони надр за законодавством України (окремі аспекти) : монографія / О. Олійник ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - Хмельниц., 2011. - 140 с.

112. Попов В. Правові проблеми використання і охорони рослинного світу / В. Попов, А. Гетьман // Право України. - 2000. - № 1. - С. 51-53.

113. Природноресурсове право України : навч. посіб. / Е.А. Бавбекова, Л.О. Бондарь, НС. Гавриш та ін. ; за ред. Каракаша. - К. : Істина, 2005. - 376 с.

114. Рябець К.А. Екологічне право України : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.А. Рябець. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 438 с.

115. Сасов О.В. Кримінально-правова охорона лісу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право, кримінологія, кримінально-виконавче право» / О.В. Сасов. - К., 2002. - 16 с.

116. Січна Л. Право користування атмосферним повітрям / Л. Січна // Право України. - 1999. - № 11. - С. 61-64.

117. Скотаренко Г. Охорона і раціональне використання водних ресурсів / Г. Скотаренко // Вісник прокуратури. - 2007. - № 6. - С. 25-29.

118. Сурілоеа (Плотнікова) О. Актуальні питання екологічної відповідальності за порушення законодавства про використання і охорону надр / О. Сурілова (Плотнікова) // Право України. - 2001. -№ 5. - С. 81-84.

119. Тихий П.В. Еколого-правове регулювання спеціального використання дикої фауни : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 «Земельне право, аграрне право, екологічне право, природоресурсне право» / П.В. Тихий. - Х., 2000. - 20 с.

120. Чисті моря - здорова Європа : постатейні матеріали та коментар до «Конвенції про захист Чорного моря від забруднення». Ч. 1. - Х. : Харківська міська громадська організація «ЕкоПраво-Харків», 1999. - 140 с. 68.

121. Чисті моря - здорова Європа : постатейні матеріали та коментар до «Конвенции по защите морской среды района Балтийского моря». Ч. 2. - Х. : Харківська міська громадська організація «ЕкоПраво-Харків», 2000. - 132 с.

122. Шершун С.М. Еколого-правове регулювання лісокористування в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.06

123. «Земельне право, аграрне право, екологічне право, природоресурсне право» / СМ. Шершун. - К., 2005. - 17 с.

124. Шершун С. Поняття лісу та інших основних категорій лісового законодавства / С. Шершун // Право України. - 2004. - № 7. - С. 65-69.

125. Шершун С. Право власності на ліс / С. Шершун // Право України. - 2004. - № 12. - С. 75-79.

126. Шуміло О.М. Правове регулювання охорони атмосферного повітря, земель (ґрунту) та вод від забруднення важкими металами / О.М. Шуміло // Актуальні питання реформування правової системи України: V Міжнар. наук-практ. конф., 30-31 травня. 2008 р. : зб. наук. ст. / уклад. Т.Д. Климчук - Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2008. - С. 417-421.

127. Шуміло О.М. Правові засоби залучення заінтересованих осіб (інституцій) до інтегрованого управління водними ресурсами (на прикладі АРК) [Електронний ресурс] / О.М. Шуміло // Форум права. -2010. - № 1. - С. 428-433. - Режим доступу: nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-1/10somnpa.pdf

128. Шуміло О.М. Проблеми відповідальності за порушення водного законодавства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / О.М. Шуміло. -Харків, 1993.

129. Экологическое право : Курс лекций и практикум / Ю.Е Винокуров, СЛ. Байдаков, А.Ю. Винокуров и др.; под ред. проф. Ю. Е. Винокурова. - М. : Изд-во «Экзамен», 2007. - 543 с.

130. Экологическое право Украины : учеб. пособие / А.В. Аниси-мова, А.П. Гетьман, В.И. Гордеев и др. ; отв. ред. А.П. Гетьман, М.В. Шульга. - Х. : ООО «Одиссей», 2007. - 464 с.

131. Яковлев В.Н. Экологическое право / В.Н. Яковлев. - Кишинев : Штиинца, 1988. - 344 с.

132. Stookes P. A Practical Approach to Environmental Law / P. Stookes. - New York, Oxford University Press Inc., 2005.

133. Wolf S. Wolf and Stanley on environmental law. 4th ed. Cavendish / Wolf S., Stanley N. - London, 2003.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://www.president.gov.ua/ – офіційний веб-сайт Президента України.

2. http://www.portal.rada.gov.ua/ – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

3. http://www.kmu.gov.ua/ – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

4. https://menr.gov.ua/ – Офіційний веб-сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

5. https://dei.gov.ua/ – Офіційний веб-сайт Державної екологічної інспекції України.

6. http://dazv.gov.ua/ – Офіційний веб-сайт Державного агентства України з управління зоною відчуження.

7. https://www.geo.gov.ua/ – Офіційний веб-сайт Державної служби геології та надр України.

8. https://www.davr.gov.ua/ – Офіційний веб-сайт Державного агентства водних ресурсів України.

9. http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index – Офіційний веб-сайт Державного агентства лісових ресурсів України.

10. https://darg.gov.ua/ – Офіційний веб-сайт Державного агентства рибного господарства України.

11. https://mepr.gov.ua/content/perelik-ustanov-prirodnozapovidnogo-fondu-shcho-nalezhat-do-sferi-upravlinnya-minprirodi.html – Перелік установ природно-заповідного фонду, що належать до сфери управління Міндовкілля.

12. http://www.nbuv.gov.ua – Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.